

VÍDRŠPERKOVÁ, Lenka. *Pohádka jako sen*. Praha: Pedagogická fakulta UK, katedra psychologie, 2017. Diplomová práce.
Posudek vedoucího.

Předložená práce se zabývá srovnáním pohádky jako kolektivního folklórního slovesného díla s individuálními vyprávěnými sny, a to v rovině obsahu a v rovině formy. Obsahem je třeba téma vztahů k rodičům, k sourozencům, sexuální otázky, nebo takové prvky jako přítomnost jednajících zvířat nebo kouzlení. Formou pak mechanismy snové práce a současně poetické figury jako zhuštění, přesun, teleskopáž (zmenšování a zvětšování objektu), používání symbolů, rozdvojení postav; mohla by sem patřit i celková „onirická“ atmosféra a jednoduchost postav a „plochost“ jejich prožívání.

Autorka vychází z Róheimovy hypotézy o zrodu pohádky ze snu, kterou také zastávám a posunuji do teorie indukce (pohádky se čtou, aby indukovaly sny, které by se patrně stejně zdály, jen by nekončily tak dobře.)

Práce si velmi vážím. Autorka si dala práci, aby se seznámila s výkladem snů a dost do ní pronikla, právě tak do problematiky pohádek.

V empirické části sebrala od 9 chlapců a 10 dívek ve věku 6-14 let 17 + 47 poměrně krátkých snů, které zkusila interpretovat, samozřejmě s vědomím, že podobný výklad bývá nejistý, pokud by byla ambice jít do velké hloubky, ale ne nutně, pokud se zůstane u hrubých linií. V rozhodujících místech se s autorkou poměrně shodujeme. Nejzajímavější částí je pak série snů Veroniky o aquaparku, která podává nad záměr práce i velmi plastický obraz duše dospívající dívky. Podobně zajímavá je partie „Izraelský sen a pohádka Modrovous“, kde izraelská autorka Ravit Raufman posuzuje sen jedné mladé ženy jako by byl pohádkou: L. Vídršperková však provedla i jeho interpretaci jakožto snu.

Při designu výzkumu se nedalo čekat, a ani nebylo plánováno, nějaké ověření teorie o indukční funkci pohádky. Nicméně se ukázalo, jak jsou pohádky, ale i jiné žánry (např. phantasy) nachystány na to, aby odpovídaly na nevědomé otázky publika (zde dětí a mládeže). Také se myslím podařilo poměrně přesvědčivě ukázat obsahovou a formální paralelu mezi snem a pohádkou.

Práci hodnotím velmi vysoko, je v této tématické oblasti nejzajímavějším, co jsem u nás četl. Autorka překvapuje velmi zralou úrovní myšlení i psaní a zjevným talentem na interpretaci. Mohla by se patrně velmi úspěšně daného tématu držet a rozvíjet ho ve své další kariéře.

V Praze, 11. 5. 2017

doc. PhDr. Miloš Kučera, CSc.